

УДК 780.616.432.071.2'06

DOI <https://doi.org/10.34142/27091805.2026.7.02.11>**Зимогляд Наталія**

кандидат мистецтвознавства, доцент,
завідувач кафедри загального та
спеціалізованого фортепіано Харківського
національного університету мистецтв імені
І. П. Котляревського, Харків, Україна
email: inntasa@gmail.com

Nataliia Zymohliad

Candidate of Art Criticism, Associate Professor,
Head of the Department of General and
Specialized Piano at the Kharkiv I. P. Kotlyarevsky
National University of Arts,
Kharkiv, Ukraine
email: inntasa@gmail.com

ЗАГАЛЬНЕ ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ФОРТЕПІАНО У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНИХ МОДУСІВ СУЧАСНОГО МЕТОДИЧНОГО ДИСКУРСУ

Мета статті — узагальнення сучасного методичного дискурсу з питань загального та спеціалізованого фортепіано на основі виявлення чинників формування та сутності його новаційних векторів та створення панорами сучасних методичних пошуків.

Методи. У дослідженні використано компаративну методологію, яка передбачає залучення настанов культурологічного підходу, методів синтезу, аналізу, порівняння й узагальнення, а також концептуального аналізу.

Наукова новизна статті зумовлена формуванням уявлень щодо детермінант і специфіки актуальних модусів сучасного методичного дискурсу з широкого кола питань загального та спеціалізованого фортепіано.

Результати. Умасштаблення та урізноманітнення спрямувань сучасного методичного дискурсу з питань загального та спеціалізованого фортепіано детерміновані тенденціями переосмислення конструктів музичної картини світу, міжвидового та стильового синтезу, самовизначеності виконавського мистецтва тощо. Методичні настанови загального та спеціалізованого фортепіано вирізняє актуалізація векторів, спрямованих: на ствердження його інтегративної функціональності, статусу основи самостійної творчої мобільності музиканта; осмислення вагомості інтелектуально-когнітивної діяльності та просвітницької місії виконавця; опанування сучасного, зокрема національного фортепіанного репертуару; обґрунтування розширення репертуарних, жанрових горизонтів та значущості ансамблевої компетентності; урахування специфіки новаційних освітніх інструментів, технологій, методів і студентоцентрованої, компетентнісної парадигми освіти, тенденцій її цифровізації, віртуалізації та застосування штучного інтелекту.

Висновки. Новаційні вектори методичного дискурсу з питань загального та спеціалізованого фортепіано засвідчують його мобільність й релевантність сучасним зрушенням у художній практиці й науковій рефлексії та значущість як фундаментальної основи формування комплексу компетентностей самостійної, креативної творчої особистості сучасного музиканта.

Ключові слова: загальне та спеціалізоване фортепіано, фахова мистецька освіта, методичний дискурс, компетентність, творча особистість музиканта.

GENERAL AND SPECIALIZED PIANO IN THE CONTEXT OF INNOVATIVE MODES OF MODERN METHODOLOGICAL DISCOURSE

The aim of the study is to generalize the modern methodical discourse on the issues of general and specialized piano on the basis of identifying the factors of its formation and the essence of its innovative vectors, and creating a panorama of modern methodical searches.

Methods. The research uses a comparative methodology, which involves the guidelines of the cultural approach, the methods of synthesis, analysis, comparison and generalization, as well as conceptual analysis.

The scientific novelty of the article is determined by the formation of ideas about the determinants and specifics of the current modes of modern methodical discourse on a wide range of general and specialized piano issues.

Results. The scaling up and diversification of the directions of the modern methodical discourse on the issues of general and specialized piano are determined by the tendencies of rethinking the constructs of the musical picture of the world, cross-species and stylistic synthesis, the self-determination of performing art, etc. The methodical guidelines of the general and specialized piano are distinguished by the actualization of vectors aimed at: affirming its integrative functionality and its status as the basis of the musician's independent creative mobility; comprehending the importance of intellectual and cognitive activity and the educational mission of the performer; mastering the modern, in particular national, piano repertoire; substantiating the expansion of repertoire and genre horizons and the importance of ensemble competence; taking into account the specifics of innovative educational tools, technologies and methods and the student-centered, competency-based paradigm of education, as well as the trends of its digitalization, virtualization and use of artificial intelligence.

Conclusions. The innovative vectors of the methodical discourse on the issues of general and specialized piano attest to its mobility and relevance to contemporary shifts in artistic practice and scholarly reflection, and to its significance as a fundamental basis for the formation of a set of competencies of an independent, creative personality of a modern musician.

Keywords: general and specialized piano, professional art education, methodological discourse, competence, creative personality of a musician.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. На поч. ХХІ ст. музичне мистецтво перебуває у стані активного переформатування мовно-мовленнєвих, виразових, звукових, виконавських конструктів, яке стає викликом для сучасного музиканта-виконавця. Тенденція синтезу мистецтв, стильова інтерференція та деструкція жанрових моделей, надання виконавцеві можливості вільного, самостійного інтерпретування твору у місії автора, інтенсивність тенденцій перформативності та мобільності виконавського мистецтва загострюють питання щодо потреби формування компетентностей, які забезпечать всеохопну самореалізацію музиканта у сучасному світі, у «якому тісно переплетені між собою різні форми культурно-мистецьких практик та сучасних технологій створюють нові, раніше невідомі, форми виразності та взаємодії» (Лі Хунмей, 2023, с. 120).

Загальне та спеціалізоване фортепіано, як необхідний компонент фахового становлення виконавця, виконує саме таку місію, надаючи музикантові універсальних можливостей та спроможності зокрема певним чином вийти «поза межі» спеціалізації та прилучитися до царини фортепіанної, зокрема української, музики, «що протягом століть розвивалася за умов широкого сти-

льового розмаїття жанрів та напрямків музики, серед яких знайшлося місце як зразкам класичного виконання, так і модерністським і постмодерністським музичним течіям» (Лихтей, Батріна, Микита, 2020, с. 6). Це детермінує актуальність осмислення сучасних методичних засад методики загального і спеціального фортепіано, які інтегрують накопичений досвід та формують нові модули фахової підготовки музиканта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій стає основою для твердження щодо різноманітності векторів осмислення методичного фундаменту загального та спеціалізованого фортепіано (далі також ЗСФ). Н. Гуральник (2011) окреслює його фундаментальні настанови, І. Бойко (2025) характеризує сучасний стан і тенденції розвитку. М. Лихтей, Т. Батріна та Н. Микита (2020) акцентують вагомість класичних методичних настанов, зазначають тенденцію їх розширення, пов'язану з опануванням у процесі навчання творів сучасних митців. Питання розширення репертуарних, жанрових горизонтів ЗСФ творами сучасної, зокрема національної фортепіанної музики порушують М. Бевз (2022), А. Скопич (2015) та О. Погода (2025). До проблематики умасштаблення комплексу методичних засад ЗСФ новачками технологіями і засобами звертаються Т. Гризоголова (2023), Б. Кишакевич, С. Кишакевич та Г. Стець

(2024), О. Ляшенко та Л. Гаркуша (2025), О. Погода, О. Цуранова та Т. Бившева (2026). Питання специфіки опанування гри на фортепіано музикантами різних спеціалізацій досліджують М. Калашник (2011), Р. Сулим (2025), Н. Язикова (2020) та Н. Бойко (2018). Панорамність, різноспрямованість і новаційність спрямувань методичного дискурсу з питань ЗСФ зумовлює потребу осмислення специфіки його сучасного доробку та детермінує актуальність статті.

Формулювання цілей і завдань статті.

Метою статті є узагальнення сучасного методичного дискурсу з питань загального та спеціалізованого фортепіано. Це передбачає: виявлення чинників формування його новаційних векторів; висвітлення їх сутності; створення панорами сучасних методичних пошуків у сфері загального та спеціалізованого фортепіано.

Виклад основного матеріалу. У контексті глобальних концептуальних та інституціональних змін освітнього простору загальне та спеціалізоване фортепіано є перманентно значимим, фундаментальним компонентом фахової музичної освіти, який характеризується як культурно-аккумулятивною, так і спрямованістю на забезпечення новаційних компетентнісних вимірів творчої постаті музиканта, його готовності до апробації змістових, виразових, технічних конструктивів сучасного музичного мистецтва, формування власної виконавської особистості та до торування шляхів самореалізації. Такі зміни знаходять відображення у сучасному методичному дискурсі з широкого кола питань щодо сутності та сучасної специфіки ЗСФ, масштабний доробок якого потребує узагальнення та виявлення новаційних спрямувань.

В умовах підвищення їх значущості не втрачає вагомості усталений у царині фортепіанної методики комплекс настанов і ідей. Як його компоненти Н. Гуральник (2011) визначає «індивідуальний підхід, наочність, свідомість навчання, самостійність, наступність, поступовість... збереження принципу концентризму» (с. 177–178), самостійність, орієнтацію на набуття мистецького рівня творчої та педагогічної діяльності, креативне критичне мислення, працездатність (с. 188), які умасштаблюють та урізнобарвлюють такі новаційні ракурси як «філософські, ... психолого-педагогічні, інтелектуально-творчі, технологічні, освітні» (с. 198) тощо.

Одним із проблемних векторів сучасної методичної думки є осмислення функціональної значущості ЗСФ. Акцентуючи його інтегративне значення, цінність у формуванні суто технічної й артистичної компетентностей, І. Бойко (2025) позиціонує ЗСФ як основу самостійної творчої мобільності, що виражається у вільному бутті в різноманітному жанрово-стильовому просторі, як фундамент інтелектуально-когнітивної творчої діяльності. Прояв цього дослідника вбачає забезпечуване ЗСФ уміння «професійно й аргументовано розкривати й пояснювати художньо-змістовну сутність музичних творів; ... зорієнтувати і виконавське і вербалізоване тлумачення музичного твору на можливості сприйняття аудиторії (враховувати особливості вікової та соціальної категорії, підготовленість, уподобання тощо)» (с. 22–23).

Ми солідаризуємося з науковицею у такому розширеному баченні функціонального кола ЗСФ. З нашого погляду, це складає основи формування просвітницької компетентності майбутнього музиканта, його здатності ставати медіатором у контексті крос-культурної комунікації, затребуваної у сучасному мультикультурному просторі. Закцентуємо, що актуалізація просвітницької компоненти, імпліцитно закладена у функціональному комплексі ЗСФ, детермінована також із сучасною інтенсифікацією кінчевих тяжінь у мистецтві, які відбивають «атрибутивні риси масової культури [що є суголосними] з домінантною в її художній свідомості на позитивні миттєві, поверхневі естетичні емоції, [зумовлюють] ілюзію квазі-долучення індивіда до сфери мистецтва» (Уманець, 2022, с. 64). Таким чином, царина фортепіанної культури, опанована завдяки ЗСФ, стає підґрунтям самоосвітності та самореалізації музиканта як носія культурного досвіду, який у своїй творчій діяльності акумулює та транслює пам'ять культури.

Показовим для методичних обріїв сучасної фортепіанної освіти є інтенсифікація уваги до національного фортепіанного репертуару. Це зумовлюється визнаним статусом національної фортепіанної школи як нерозривної, атрибутивної єдності «національного й особистісного художнього світобачення» (Зимогляд, 2023, с. 9), аксіологічною вагомістю творів українських митців як основи виконавської позиції та творчої самореалізації (Бевз, 2022, с. 14), а також визнанням

на рівні сучасного українського соціуму глобальної значущості здобутків національної музичної культури як однієї з основ національної ідентифікації. Водночас увага дослідників до національно орієнтованого виміру репертуарних обріїв ЗСФ зумовлена необхідністю репрезентації доробку українських митців, зокрема новітнього, який у світлі тенденції глокалізації (Уманець, 2020) при розмаїтті стильових настанов поєднує «ризона інтерпретація жанрових парадигм» (Зимогляд, 2021, с. 64) та насиченість виразовими виконавськими новаціями.

Показником специфіки фортепіанного методологічного дискурсу є увага до питань розширення репертуарних горизонтів ЗСФ, апробації новаційних досягнень музичного мистецтва. А. Скопич (2015) акцентує наявність дисонансу між рівнем уявлень сучасних здобувачів фахової музичної освіти щодо сучасної музики та її «потужним навчально-виховним потенціалом» (с. 2) та обґрунтовує значущість пошуково-потребового, ціннісно-аналітичного та проективно-прогностичного компонентів структури мотивації до вивчення сучасної музики (с. 15) та пропонує авторську методику її інтенсифікації на мотиваційно-ціннісному, пізнавально-діяльнісному та творчовиконавському етапах (с. 16).

Характерною рисою новаційного сегменту методичного дискурсу з питань ЗСФ є розширення уявлень щодо його жанрових горизонтів, введенням у них моделей жанрів, які раніше перебували поза методичним контекстом. О. Погода (2025) акцентує значущість фантазії як складника жанрової панорами ЗСФ, зумовлену її інтегративним синтезом «технічних, інтерпретаційних та творчих завдань, [що] сприяє формуванню цілісної музичної особистості, здатної до самостійного художнього мислення, стильової гнучкості та творчої ініціативності» (с. 457–458).

Умасштаблення методичних параметрів ЗСФ, з погляду дослідників (Погода, Цуранова, Бившева, 2026), пов'язано з апробацією тих новаційних освітніх інструментів і технологій, які загалом маркують освітній простір поч. III тисячоліття — таких методів, як проектно-орієнтований, ігровий та «перевернутого класу». Проте зазначимо, що сама сутність музичної освіти передбачає попередню самостійну підготовку музиканта, зокрема і в контексті ЗСФ, що уможливорює

визнання «flipped learning» як однієї з перманентних основ фортепіанної освіти. Як сутнісну тенденцію, що маркує сучасну фортепіанну освіту, Т. Гризоглазова (2023) визначає значущість «особистісно-орієнтованого, розвивального, проблемного навчання, проблемну технологію та технологію створення ситуації успіху» (с. 51).

Сучасна пріоритетність компетентнісної парадигми освіти, що замінила раніше усталену знанняву, диктує необхідність формування самостійного мислення музиканта й активізації його творчого потенціалу. Як відповідь на такі кардинальні зрушення, відповідні й піднесенню значущості виконавського мистецтва та постаті виконавця у процесі творення музичного твору, складається тенденція активізації імпрровізаційного потенціалу здобувачів освіти. Її вагомість визначається забезпеченням розвитку не тільки суто технічного виміру творчої особистості, а й насамперед створенням основ для реалізації креативного потенціалу, здатності «створювати власний музичний сенс» (Погода, Цуранова, Бившева, 2026, с. 26).

Диференціація методичних засад опанування фортепіано музикантами різних спеціалізацій (з огляду на відмінності рівня піаністичної підготовки) та інтеграція набутих навичок у фахову площину є одними з фундаментальних настанов ЗСФ, які нині набувають конкретизації. Це знаходить відображення у працях М. Калашник (2010), яка визначає ЗСФ як підґрунтя «професійного тезаурусу» виконавця та окреслює відмінності в опануванні гри на фортепіано вокалістами й інструменталістами, Н. Язикової (2020), яка акцентує значущість «розвивального й інтегрованого навчання» (с. 131), розбіжності настанов для здобувачів різних спеціальностей та єдність орієнтації на розширення репертуару, розвитку музичної пам'яті, та особливо «розвиток мелодичного, гармонічного, поліфонічного та тембродинамічного слухів» (с. 135). Н. Бойко (2018) окреслює комплекс настанов загального фортепіано, для вокалістів і виконавців на струнних, народних, духових інструментах, які уможливають як «горизонтальну» самореалізацію виконавця в межах фахової спеціалізації, так і «вертикальну» — в системі музичного мистецтва загалом» (с. 68).

У зв'язку з особливостями підготовки вокалістів Р. Сулим (2025) підкреслює значущість

формування музично-теоретичної, музично-слухової, рухливо-моторної, музично-образної та виконавської компетентностей (с. 286), О. Ляшенко та Л. Гаркуша (2025) акцентують значущість міждисциплінарного потенціалу ЗСФ у процесі фахового виховання вокалістів, формування навичок, необхідних для музично-педагогічної діяльності, самостійного, зокрема й аналітичного опанування інструктивного та концертного репертуару, розвитку інтерпретаційного потенціалу, а також «когнітивних функцій, музичного слуху, музичної пам'яті, уваги, просторового мислення тощо» (с. 94).

Однією з характерних рис сучасного простору музичного мистецтва є формування його новаційних звукових параметрів, зумовлене як тяжінням до емансипації звука, так і формуванням новаційних тембрових комбінацій. На тлі цих процесів ЗСФ стає потужним чинником забезпечення актуалізованою сучасною художньою практикою ансамблевої компетентності. З погляду Н. Гуральник (2011), опанування гри на фортепіано створює необхідну основу для осмислення специфіки ансамблевої взаємодії, зокрема в її психологічних та комунікаційних вимірах, «визначення способів організації щодо синхронного звучання партій ансамблістів» (с. 191).

Глобальні зміни в культурній парадигмі зламу ХХ–ХХІ ст., детерміновані процесом діджиталізації й віртуалізації художнього простору, стають чинниками «зсувів» у алгоритмах творчої самореалізації митців і механізмах художньої комунікації. У методичних вимірах ЗСФ зокрема та фахової музичної освіти загалом це знаходить вираження в акцентуації дослідниками значущості тенденцій цифровізації музичної освіти. Науковцями (Ляшенко, Гаркуша, 2025) акцентується евристичність застосування цифрових технологій в опануванні ЗСФ зокрема вокалістами, що відображає «упровадження в освітній процес нових підходів, ефективних форм і методів навчання, спрямованих на розвиток креативного потенціалу кожного студента та формування його фахових компетентностей відповідно до сучасних вимог» (с. 88). У полі уваги дослідників (Кишакевич, Кишакевич, Стець, 2024) перебувають і питання можливості та доцільності застосування таких цифрових інструментів, як «он-лайн платформи для навчання, використання додатків, віртуальна реальність, штучний інтелект, онлайн кола-

борації, цифрові ноти і партитури, інтерактивні онлайн курси, соціальні мережі та спільноти, адаптивне навчання» (с. 3–4), а також осмислення позитивних та негативних результатів такого оновлення освіти. Позитивний сенс вбачається у доступності навчання та його гнучкості, інтерактивності, персоналізації та самостійності, а також у стильовій різнобарвності, у той час як негативні — у позаособистісному характері комунікації, технологічній залежності, потенційному зниженні рівня набутих навичок, проблематичності приватності тощо (Кишакевич, Кишакевич, Стець, 2024, с. 6–7).

Питання цифровізації фортепіанної освіти порушують О. Погода, О. Цуранова та Т. Бившева (2026), які вбачають у застосуванні цифрових інструментів аналітичний та імерсивний потенціал, можливість створення зворотного зв'язку, забезпечення самостійної практичної, психологічно стійкої діяльності, «самоорганізації та безперервного професійного розвитку» (с. 30), що мають непересічне значення у формуванні творчих світів музикантів.

Висновки. Зберігаючи перманентні зв'язки з національною фортепіанною методичною спадщиною, методичні засади загального та спеціалізованого фортепіано на межі ХХ–ХХІ ст. демонструють активне розширення обріїв та тенденцію апробації новацій. Вони зумовлені інтенсивним переосмисленням мовно-мовленнєвих, виразових, звукових, виконавських конструктів музичної картини світу, тенденціями міжвидового синтезу мистецтв, стильової інтерференції та деструкції жанрових моделей, досягненням самостійності виконавського мистецтва тощо; новаційні проблемні вектори сучасного методичного дискурсу спрямовані на формування комплексу компетентностей, які слугують всеохопній та багаторівневій самореалізації музиканта у сучасному світі.

Сучасний методичний дискурс із питань загального та спеціалізованого фортепіано демонструє актуалізацію векторів, які демонструють:

- осмислення його інтегративної функціональної значущості, ствердження як основи самостійної творчої мобільності музиканта, вагомості інтелектуально-когнітивної діяльності та просвітницької місії виконавця як медіатора крос-культурної комунікації;

- актуалізацію питань, пов'язаних із опануванням національного фортепіанного репертуару, зумовлених визнанням на рівні сучасного українського соціуму глобальної значущості здобутків національної музичної культури як однієї з основ національної ідентифікації;
- увагу до методичного обґрунтування умасштаблених репертуарних горизонтів загального та спеціалізованого фортепіано у зв'язку з осмисленням структури мотивації до вивчення сучасної музики та увагою до жанрів, які раніше перебували поза методичним контекстом;
- тенденцію обґрунтування методичних настанов новаційних освітніх інструментів, технологій, методів — проблемного, проектного та особистісно-орієнтованого, ігрового, розвивального, «перевернутого класу», технології створення успіху, активізації імпрові-

заційного потенціалу тощо, суголосних студентоцентризованих, компетентнісних парадигм освіти;

- тенденцію активного обґрунтування диференціації методичних настанов опанування гри на фортепіано музикантами різних спеціалізацій;
- інтенсифікацію уваги до формування в контексті загального та спеціалізованого фортепіано ансамблевої компетентності;
- детерміновану глобальними тенденціями діджиталізації увагу до методичних настанов застосування цифрових інструментів, віртуальної реальності та штучного інтелекту.

Перспективи подальших досліджень полягають у виявленні специфіки формування імпровізаційної компетентності музикантів різних спеціальностей в умовах застосування цифрових технологій.

Фінансування / Funding

Дослідження виконано без фінансової підтримки.

Використання Штучного Інтелекту / Use of Artificial Intelligence

Авторка стверджує, що при створенні цієї статті не використовувала технології штучного інтелекту.

Конфлікт інтересів / Conflict of Interest

Авторка заявляє про відсутність конфлікту інтересів щодо цього дослідження, включаючи фінансові, особисті, авторські чи будь-які інші, які могли б вплинути на дослідження, а також на результати, представлені в цій статті.

Надійшла до редакції / Received: 15.08.2026

Прорецензовано / Peer-reviewed: 03.09.2026

Рекомендовано до публікації / Accepted for publication: 16.09.2026

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Бевз, М. В. (2022). Актуальні проблеми викладання курсу «Загальне та спеціалізоване фортепіано» у закладах вищої освіти мистецького спрямування. У *Мистецька освіта в умовах сучасного світу (до 159-річчя ХНУМ ім. І. П. Котляревського)* (сс. 13–17). ХНУМ ім. І. П. Котляревського. <https://repo.num.kharkiv.ua/handle/num/720>

Бойко, І. (2025). Сучасний стан і тенденції розвитку фахової (фортепіанної) освіти в мистецьких закладах України. *Слобожанські мистецькі студії*, 1(07), 21–25. <https://doi.org/10.32782/art/2025.1.4>

Бойко, Н. В. (2018). Загальне фортепіано як системний чинник комплексного формування творчої особистості музиканта. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*, 1, 65–69.

Гризоголазова, Т. І. (2023). Інноваційне спрямування підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фортепіанного навчання. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*, 30, 51–57. <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series14.2023.30.07>

Гуральник, Н. П. (2011). *Науково-педагогічна школа піаністів у теорії та практиці музичної освіти і виховання*. Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова.

Зимогляд, Н. (2023). Українська національна фортепіанна школа першої половини ХХ ст. У *Фортепіанне мистецтво у європейському часопросторі: колективна монографія* (сс. 7–55). Естет Прінт. <https://repo.num.kharkiv.ua/handle/num/724>

- Калашник, М. П. (2010). Курс «Фортепіано» як чинник розширення професійного тезаурусу студентів виконавських та теоретико-композиторських факультетів (методичний аспект). *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*, 9, 55–58. https://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_014_2010_9_15
- Кишакевич, Б., Кишакевич, С., & Стець, Г. (2024). Сучасні тенденції цифровізації музичної освіти. *Академічні візії*, 27, 1–10. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10605176>
- Лихтей, М., Батріна, Т., & Микита, Н. (2020). Особливості розвитку сучасної української фортепіанної школи. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 34(3), 4–9. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/34-3-1>
- Лі Хунмей (2023). Музично-виконавська діяльність як складова фахової підготовки студентів факультетів мистецтв: міждисциплінарний підхід. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*, 30, 117–124. <https://doi.org/10.31392/UDU-ns.series14.2023.30.15>
- Ляшенко, О., & Гаркуша, Л. (2025). Імплементация методів фортепіанного навчання у фахову підготовку студентів-вокалістів. *Освітологічний дискурс*, 48, 88–96. <https://doi.org/10.28925/2312-5829/2025.1.9>
- Погода, О. В. (2025). Жанр фантазії у класі загального фортепіано в закладах вищої освіти мистецького спрямування. *Музичне мистецтво і культура*, 45, 445–460. <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2025-45-32>
- Погода, О., Цуранова, О., & Бившева, Т. (2026). Інноваційні методи навчання у фортепіанній педагогіці. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Мистецтвознавство*, 54, 24–33. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.54.2026.362212>
- Скопич, А. В. (2015). *Формування мотивації до вивчення сучасної фортепіанної музики в процесі фахової підготовки майбутнього вчителя музики* [Автореф. дис. канд. мист., Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова]. <https://enpuir.udu.edu.ua/>
- Сулим, Р. (2025). Формування піаністичних компетентностей у професійній підготовці естрадних вокалістів на початковому етапі навчання гри на фортепіано. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 220, 284–289. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-220-284-289>
- Уманець, О. (2020). Глокалізація. У М. П. Требін (ред.), *Соціологія права: енциклопедичний словник* (сс. 186–188). Право. <https://www.researchgate.net/publication/373632655>
- Уманець, О. (2022). Кітч у просторі культури межі ХХ–ХХІ століть. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 47(4), 60–65. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/47-4-10>
- Язикова, Н. (2020). Теоретичні основи формування музично-виконавських умінь у класі загального та спеціалізованого фортепіано. *Музичне мистецтво і культура*, 30(1), 131–138. <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2020-30-1-20>
- Zymohliad, N. (2021). Trends in genre modification in contemporary Ukrainian piano music: from meta-to anti-genre. *Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство*, 44, 60–65. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.44.2021.235312>

REFERENCES

- Bevz, M. V. (2022). Aktualni problemy vykladannia kursu «Zahalne ta spetsializovane fortepiانو» u zakladykh vyshchoi osvity mystetskoho spriamuvannia [Actual Problems of Teaching the Course “General and Specialized Piano” in Institutions of Higher Art Education]. In *Mystetska osvita v umovakh suchasnoho svitu (do 159-richchia KhNUM im. I. P. Kotliarevskoho)* (pp. 13–17). KhNUM im. I. P. Kotliarevskoho. <https://repo.num.kharkiv.ua/handle/num/720> [in Ukrainian].
- Boiko, I. (2025). Suchasnyi stan i tendentsii rozvytku fakhovoi (fortepianno) osvity v mystetskykh zakladykh Ukrainy [Current State and Tendencies of Development of Professional (Piano) Education in Art Institutions of Ukraine]. *Slobozhanski mystetski studii*, 1(07), 21–25. <https://doi.org/10.32782/art/2025.1.4> [in Ukrainian].
- Boyko, N. (2018). Zahalne fortepiano yak systemnyi chynnyk kompleksnoho formuvannia tvorchoi osobystosti muzykanta [General Piano as a System Factor of the Complex Formation of the Musician's Creative Personality]. *Tradytzii ta novatsii u vyshchii arkhitekturno-khudozhnii osviti*, 1, 65–69. [in Ukrainian].
- Hryzohlazova, T. (2023). Innovatsiine spriamuvannia pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva u protsesi fortepiannoho navchannia [Innovative Direction of Training Future Teachers of Musical Art in the Process of Piano Education]. *Naukovyi chasopys Ukrainського derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Seriiia 14. Teoriia i metodyka mystetskoi osvity*, 30, 51–57. <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series14.2023.30.07> [in Ukrainian].
- Huralnyk, N. (2011). *Naukovo-pedahohichna shkola pianistiv u teorii ta praktytsi muzychnoi osvity i*

vykhovannia [A Scientific and Pedagogical School of Pianists in the Theory and Practice of Music Education and Training]. Vydavnytstvo NPU im. M. P. Drahomanova. [in Ukrainian].

Kalashnyk, M. P. (2010). Kurs «Fortepiano» yak chynnyk rozshyrennia profesiinoho tezaurusu studentiv vykonavskykh ta teoretyko-kompozytorskykh fakultetiv (metodychnyi aspekt) [The “Piano” Course as a Factor in Expanding the Professional Vocabulary of Students of Performance and Theory-and-Composition Faculties (Methodological Aspect)]. *Naukovyi chasopys NPU im. M. Drahomanova. Serii 14. Teoriia i metodyka mystetskoï osvity*, 9, 55–58. https://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_014_2010_9_15 [in Ukrainian].

Kyshakevych, B., Kyshakevych, S., & Stets, H. (2024). Suchasni tendentsii tsyfrovizatsii muzychnoi osvity [Current Trends in the Digitalization of Music Education]. *Akademichni vizii*, 27, 1–10. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10605176> [in Ukrainian].

Li Hongmei (2023). Muzychno-vykonavska diialnist yak skladova fakhovoi pidhotovky studentiv fakultetiv mystetstv: mizhdystsyplinaryni pidkhid [Music and Performing Activity as a Component of the Professional Training of Students at Faculties of Art: An Interdisciplinary Approach]. *Naukovyi chasopys Ukrain-skoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Serii 14. Teoriia i metodyka mystetskoï osvity*, 30, 117–124. <https://doi.org/10.31392/UDU-ns.series14.2023.30.15> [in Ukrainian].

Liashenko, O., & Harkusha, L. (2025). Implementatsiia metodiv fortepiannoho navchannia u fakhovu pidhotovku studentiv-vokalistiv [Implementation of Piano Teaching Methods in the Professional Training of Vocal Students]. *Osvitohichnyi dyskurs*, 48, 88–96. <https://doi.org/10.28925/2312-5829/2025.1.9> [in Ukrainian].

Lykhtei, M., Batrina, T., & Mykyta, N. (2020). Osoblyvosti rozvytku suchasnoi ukrainskoï fortepiannoi shkoly [Features of the Development of the Modern Ukrainian Piano School]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 34(3), 4–9. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/34-3-1> [in Ukrainian].

Pohoda, O. (2025). Zhanr fantazii u klasi zahalnoho fortepiano v zakladakh vyshchoï osvity mystet-skoho spriamuvannia [The Fantasy Genre in the General Piano Class at Institutions of Higher Art Education]. *Muzychne mystetstvo i kultura*, 45, 445–460. <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2025-45-32> [in Ukrainian].

Pohoda, O., Tsuranova, O., & Byvsheva, T. (2026). Innovatsiini metody navchannia u fortepiannii pedahohitsi [Innovative Methods of Teaching in Piano Pedagogy]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv. Serii: Mystetstvoznavstvo*, 54, 24–33. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.54.2026.362212> [in Ukrainian].

Skopych, A. V. (2015). *Formuvannia motyvatsii do vyvchennia suchasnoi fortepiannoi muzyky v protsesi fakhovoi pidhotovky maibutnoho vchytelia muzyky* [Formation of Motivation to Study Contemporary Piano Music during the Professional Training of Future Music Teachers] [Extended abstract of PhD dissertation, M. P. Drahomanov National Pedagogical University]. <https://enpuir.udu.edu.ua/> [in Ukrainian].

Sulym, R. (2025). Formuvannia pianistychnykh kompetentnostei u profesiinii pidhotovtsi estradnykh vokalistiv na pochatkovomu etapi navchannia hri na fortepiano [Formation of Pianistic Competencies in the Professional Training of Pop Vocalists at the Initial Stage of Learning to Play the Piano]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedahohichni nauky*, 220, 284–289. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-220-284-289> [in Ukrainian].

Umanets, O. (2020). Hlokalizatsiia [Glocalization]. In M. P. Trebin (Ed.), *Sotsiologhiia prava: Entsyklopedychnyi slovnyk* [Sociology of Law: Encyclopedic Dictionary] (pp. 186–188). Pravo. <https://www.researchgate.net/publication/373632655> [in Ukrainian].

Umanets, O. (2022). Kitch u prostori kultury mezhi XX–XXI stolit [Kitsch in the Cultural Space at the Turn of the 20th–21st Centuries]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 47(4), 60–65. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/47-4-10> [in Ukrainian].

Yazykova, N. (2020). Teoretychni osnovy formuvannia muzychno-vykonavskykh umin u klasi zahalnoho ta spetsializovanoho fortepiano [Theoretical Fundamentals of the Formation of Music-Performance Skills in the Class of General and Specialized Piano]. *Muzychne mystetstvo i kultura*, 30(1), 131–138. <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2020-30-1-20> [in Ukrainian].

Zymohliad, N. (2021). Trends in Genre Modification in Contemporary Ukrainian Piano Music: From Meta- to Anti-genre. *Visnyk KNUKiM. Serii: Mystetstvoznavstvo*, 44, 60–65. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.44.2021.235312> [in English].

Zymohliad, N. (2023). Ukrainska natsionalna fortepianna shkola pershoi polovyny XX st. [The Ukrainian National Piano School of the First Half of the 20th Century]. In *Piano Art in the European Time-Space: Collective Monograph* (pp. 7–55). Estet Print. <https://repo.num.kharkiv.ua/handle/num/724> [in Ukrainian].